

Een ongeval zit in een klein boekje!

Auteur: Jos Winkel
Consultant en eigenaar van:
Jos Winkel Brandpreventie & Arbo advies

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopiëren, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Jos Winkel Brandpreventie & Arboadvies.

© Jos Winkel Brandpreventie & Arboadvies.

Iedereen vindt veiligheid te duur, maar een bedrijfsongeval door onveilig werken is nog veel duurder.

Jos Winkel

Inleiding

Jaarlijks vinden er 220.000 bedrijfsongevallen plaats in Nederland met verzuim tot gevolg. 85.000 mensen daarvan komen op de SEH (Spoed Eisende Hulp) van een ziekenhuis terecht en +/- 5000 worden opgenomen in het ziekenhuis. Helaas zijn er per jaar ook +/- 95 doden te betreuren door arbeidsongevallen.

Hierin zijn niet meegenomen, de kleine ongevalletjes die met een klein pleistertje kunnen worden afgedaan en waarna mensen, zij het geschrokken, toch weer door kunnen gaan met hun werkzaamheden. Als we die zouden gaan meerekenen, komen we misschien wel aan een getal van 500.000 ongevalletjes.

Wat te denken van alle bijna ongevallen, gevallen die nog net en ternauwernood goed aflopen, met misschien alleen wat materiële schade en flinke schrik. Potentieel gezien schuilen er dus toch nog heel veel heftige ongevallen achter deze cijfers, maar ze lopen nog net goed af. Als we die ook nog moeten gaan meerekenen, komen we waarschijnlijk uit tussen de 800.000 en de 1.000.000.

Er is wetenschappelijk berekend, dat er 30.000 toevalligheden en bijna ongevallen gebeuren, voordat er een echt ernstig ongeval gebeurt. Dat houdt in, dat als ik die tegenover de cijfers hierboven zet, het miljoen nog ver overschreden zou worden.

Zet hier tegenover dat door onderzoek is vastgesteld dat +/- 85 % van de ongevallen en bijna ongevallen die er gebeuren, stomiteiten, slordigheden, nalatigheid, het zich niet aan procedures houden en "nog even gauw" acties zijn, die indien er wat bewuster mee zou zijn omgegaan, dus simpel hadden kunnen worden voorkomen. Van de overige ongevallen is de oorzaak vaak techniek. Door beter en tijdig onderhoud, preventief onderhoud, het niet overbelasten van hijs- of hefwerktuigen en kritisch waarnemen van medewerkers, had een groot aantal hiervan, ook kunnen worden voorkomen.

Alleen al in de bouwsector waren er over 2009, 8900 bedrijfsongevallen met verzuim tot gevolg. Het kostte deze sector 65 miljoen euro. Er werken 210.000 mensen in de bouw en 1 op de 14 jongeren die in de bouw werkzaam is, heeft een arbeidsongeval gehad dit jaar. Een groot gedeelte van deze ongevallen bestond uit vallen, bijvoorbeeld het vallen van een steiger, trap of ladder. Door vallen ontstaan de zwaarste verwondingen, dus het percentage ziekenhuis opnames, door vallen, is ook veel hoger. Om deze reden moet iedere werknemer die in de bouw werkzaam is, in 2011, een opleiding valbeveiliging cq. werken op hoogte gaan volgen.

Inhoudsopgave

- Oorzaken bezoek SEH na Arbeidsongeval
- Statistieken werknemers
- Ongeval scenario's
- De kosten van een bedrijfsongeval
- Wat kunt u er tegen doen?
- Gratis Quick scan Brand- en Arbeidsveiligheid
- Veiligheid in Balans

Oorzaken bezoek SEH na Arbeidsongeval

	SEH behandelingen	%	Opname
Val	16.500	19	1850
- Val van hoogte, val uit, val van af	3.600		850
- val van trap of ladder	2.900		510
- Zwikken	4.100		90
- Uitglippen	1.900		160
- Struikelen	1.600		100
- overige	2.400		140
Contact met object	52.000	61	1950
- Snijden aan object	22.000		530
- Geraakt door bewegend object	16.000		740
- Beknelling	9.400		570
- Stoten tegen stilstaand object	4.600		110
Overige scenario's	16.500	20	1150
- Vreemd voorwerp in lichaam	6.800		120
- Lichamelijk contact	2.100		140
- Acute fysieke belasting	2.000		150
- Verbranding	1.800		120
- Chemische inwerking	1.100		100
- Vergiftiging	460		160
- Explosie	140		70
- Elektriciteit	110		60
- Contact met dieren en beten	970		130
- Diverse andere scenario's	1.020		100
Totaal	85.000	100%	4950

Statistieken werknemers

Werk kenmerken	Werkende	Aantal	%
Geslacht			
Man	4.374.000	67.000	78
Vrouw	3.369.000	18.000	22
Leeftijd			
15 tot 29 jaar	2.060.000	29.000	34
30 tot 49 jaar	4.076.000	44.000	52
50 jaar en ouder	1.606.000	12.500	15
Opleidingsniveau			
Laag (Basis/MAVO/LBO)	2.206.000	39.000	45
Middel(HAVO/VWO/MBO)	3.371.000	39.000	46
Hoog (HBO/WO)	2.139.000	7.000	8
Herkomst			
Autochtoon	6.495.000	68.000	80
Allochtoon	1.229.000	17.000	20
Bedrijfsomvang			
Klein bedrijf	1.663.000	16.000	18
Midden bedrijf	2.477.000	33.000	39
Groot bedrijf	3.291.000	36.000	43
Positie in de werkring			
Werknemer	6.844.000	79.500	93
Zelfstandige	898.000	5.500	7
Totaal	7.743.000	85.000	100

Ongevalsscenario's

Ongeveer 78% van de slachtoffers, die op de SEH-afdeling behandeld worden na een arbeidsongeval, zijn man (78%, 67.000). Het grootste deel van de slachtoffers is in de leeftijd van 30 tot en met 49 jaar (52%, 44.000). Ruim zestig procent van de SEH-behandelingen na een arbeidsongeval, vindt plaats in verband met letsel door contact met een object (61%, 52.000). Vooral snijdongevallen en ongevallen waarbij sprake is van letsel door een bewegend voorwerp, komen relatief veel voor. Bijna één op de vijf slachtoffers, heeft letsel opgelopen door een val (19%, 16.500). Ongeveer één op de tien slachtoffers, heeft letsel opgelopen door een vreemd voorwerp in het lichaam (8%, 6.800), bijvoorbeeld een metaalsplinter in het oog.

Vrouwen worden relatief vaker dan mannen op de SEH-afdeling behandeld in verband met letsel door een val. Mannen worden vaker behandeld voor letsel, door contact met een object (vooral voor geraakt door bewegend object') en letsel door een vreemd voorwerp in het lichaam. Wat leeftijd betreft kan opgemerkt worden, dat het aandeel slachtoffers, met letsel, door contact met een object afneemt naarmate de leeftijd toeneemt; het aandeel slachtoffers met letsel door een val neemt juist toe.

Snijdongevallen en ongevallen waarbij het slachtoffer geraakt wordt door een bewegend object, zijn interessant voor nadere analyse, omdat dit verreweg de grootste subcategorieën zijn. Een nadere analyse van het ongevalsscenario 'val van hoogte' lijkt zinvol, omdat dergelijke ongevallen relatief vaak tot een ziekenhuisopname leiden. (20% van alle SEH-behandelingen na 'val van hoogte' tegenover 4% van alle SEH-behandelingen). Dit wijst erop dat er relatief vaak sprake is van ernstiger letsel door vallen. Daarnaast komt een val van hoogte ook nog relatief vaak voor.

Conclusies

In dit hoofdstuk is een risicoprofiel geschetst, voor betrokkenheid bij arbeidsongevallen met lichamelijk letsel en verzuim (in termen van de kans op een ongeval) over alle arbeidssectoren. De groepen met een relatief grote kans op een arbeidsongeval zijn:

- Mannen
- 15-29 jarigen
- Lager opgeleiden
- Werknemers
- Werknemers die 36 uur per week of meer werken
- Werknemers die 's avonds en 's nachts werken
- Werknemers die kracht moeten zetten in het werk
- Werknemers die blootgesteld worden aan lawaai op het werk

Conclusies ten aanzien van de meest voorkomende scenario's bij ongevallen, waarvoor het slachtoffer wordt behandeld op de SEH-afdeling, van het ziekenhuis, in Nederland:

- Ruim zestig procent van de SEH-behandelingen, na een arbeidsongeval, vindt plaats in verband met letsel door contact met een object. Vooral snijdongevallen en ongevallen waarbij sprake is van letsel, door een bewegend voorwerp, komen relatief veel voor.
- Bijna één op de vijf slachtoffers heeft letsel opgelopen door een val.
- Ongeveer één op de tien slachtoffers, heeft letsel opgelopen door een vreemd voorwerp in het lichaam.
- Bij de nader uitgewerkte scenario's - snijdongevallen, ongevallen waarbij het slachtoffer geraakt wordt door een bewegend object en 'val van hoogte' – komen bij diverse arbeidscategorieën, bij meer dan één scenario voor: handgereedschap, 'grondstoffen/bouwmaterialen van metaal', aangedreven gereedschap, verpakking- en opslagmateriaal, delen van gebouwen en (onderdelen

van) vervoermiddelen. De kans op een arbeidsongeval, met lichamelijk letsel en verzuim, is de afgelopen jaren significant afgenomen met gemiddeld 5% per jaar. Het (absolute) aantal ongevallen met SEH-behandeling, nam significant af met gemiddeld 6% per jaar, maar deze afname vertoont de laatste drie jaar (2007 t/m 2009) een afvlakking. Het aantal arbeidsongevallen met ziekenhuisopname na SEH-behandeling, laat over de periode geen significante lineaire afname of toename zien.

De Kosten van een arbeidsongeval

De kosten van een arbeidsongeval kunnen worden berekend aan de hand van onderstaand schema:

Directe kosten	Indirecte kosten
Werkgever + Verzekeraar	Werkgever
Dagelijkse loonvergoeding	Tijdverlies van collega's van het slachtoffer
Medische kosten	Stilleggen van de machines
Verplaatsingskosten	Kosten ingevolge vervanging of overuren
Reservekapitaal voor invaliditeit en overlijden	Productieverlies
	Materiële schade
	Administratieve kosten
	Strafwettelijke sancties

Een simpel ongeval in beeld:

We praten over een middelgroot bedrijf met 25 werknemers in de productie, er wordt voor 15.000 euro per dag aan artikelen geproduceerd.

Een personeelslid kneust zijn enkel behoorlijk tijdens het werk, hierbij heeft hij tevens een kleine snijwond opgelopen, die gehecht zal moeten worden. Hij heeft een gemiddeld zwaar beroep in een productieomgeving, waar hij de gehele dag moet lopen en staan en regelmatig, gemiddeld 4 keer per uur zware dingen moet beuren en met een steekwagen, zware pallets moet verrijden.

Op doktersadvies is hij 3 weken uit de running, moet met zijn been omhoog zitten en naar therapie.

Het ongeluk gebeurt om +/- 14.00 uur, collega's schrikken behoorlijk omdat de snijwond een behoorlijke bloeding ten gevolge heeft. De geschoolde BHVers van het bedrijf verlenen eerste hulp. Ongeveer de helft van het personeel stopt met de werkzaamheden en binnen een kwartier ligt de gehele productie stil. Iedereen wil natuurlijk zien en weten wat er gebeurt is. De collega wordt door een andere collega naar de eerste hulp van het ziekenhuis gebracht, alwaar het wel even duurt voor zij zijn geholpen. Na een bak koffie en nog wat napraten in de kantine gaan de overige personeelsleden om 15.30 uur weer aan de slag.

De kosten op een rij

1 persoon 3 weken weg a 800 per week	2400,00
1 persoon de rest van de middag	75,00
De BHVers en de overige pers. leden werken 1 ½ uur niet	862,50
Productieverlies	2812,50
Inhuren productiepersoneel cpl. met inwerken	3000,00
Overige kosten zoals fruitmand, administratieve kosten	500,00
	<hr/>
Totale kosten	9650,00

In dit voorbeeld zijn nog niet meegenomen, de kosten die door de ziektekostenverzekering van het slachtoffer worden betaald en dat de Arbeidsinspectie de volgende dag komt kijken en de situatie ter plaatse in ogeschouw wil nemen. Hierbij kunnen zij ook nog een boete opleggen aan de werkgever of werknemer of beide. Niet denkbeeldig is het tevens, dat zij nog een paar punten vinden die niet kloppen en die dus ook nog beboet kunnen gaan worden.

Wat kunt u er tegen doen?

Oplossingen 1

De Arbo-wet schrijft voor, dat er in eerste instantie moet worden geprobeerd, om veilig te produceren. Dit houdt in veilige machines of gereedschappen, grondstoffen en productie methodes. In tweede instantie, als de eerste stap niet uitvoerbaar is, de machines, het productieproces of de gevaarlijke stoffen afschermen, zodat contact met bewegende delen, vallen van hoogte of het contact met of het binnen krijgen van gevaarlijke stoffen, door werknemers, niet mogelijk is. Is deze tweede stap ook niet uitvoerbaar, dan moet de werkgever, de veiligheidsproblemen oplossen door Pbm's (persoonlijke beschermingsmiddelen) te verstrekken. Alleen het verstrekken van Pbm's is echter niet voldoende, het management zal moeten toezien op het gebruik door en het correct gebruik van deze Pbm's. Werknemers zullen ook geschoold moeten worden in het correct gebruiken van de ter beschikking gestelde Pbm's en dit zal ook regelmatig moeten worden herhaald.

Voorbeeld:

Deze medewerker voert in het kader van een productiestop, wegens groot onderhoud, voorbereidende werkzaamheden uit. Hij staat op het moment van deze foto onder een klein steiger. Zijn collega staat op het steiger en deze koppelt enkele leidingen, waar zuren (zwavelzuur 96% en zoutzuur 70%) door verpompt worden naar een productieproces los, om daar blindflenzen op te plaatsen. De leidingen zijn met lucht door geblazen, maar op een laag punt in het leidingsysteem, wil nog wel eens een paar liter achter blijven. Hij heeft alle Pbm's die hij voor zijn werkzaamheden nodig heeft, alleen gebruikt hij ze niet correct. Op de foto is het nog nauwelijks zichtbaar, maar hij draagt

handschoenen met lange kappen, over de mouwen van zijn zuurpak heen en hij heeft zijn capuchon niet op. Verder keurig een helm met zuerscherm en een goed zuurbestendig pak.

Indien nu een kleine emissie plaats vindt en er een paar liter zuur over hem heenloopt, verbrandt hij zijn hele nek, de beide zijkanten van zijn hoofd, met zijn oren en zal er ook zuur, bij zijn nek, zijn pak inlopen met alle gevolgen van dien. Door dat hij met zijn armen naar beneden staat, zullen zijn handschoenen ook nog eens vollopen met dit zeer sterk bijtende goedje. U kunt zich voorstellen wat de uitwerking is van dit ongeval.

De werkgever had bijna alles goed gedaan, dacht hij, hij had toch echt de juiste Pbm's verstrekt. Alleen was hij vergeten, om deze mensen te scholen, omtrent het juiste gebruik, van deze Pbm's en was vergeten voorlichting over de werkzaamheden te geven. De direct leidinggevende, onder wiens leiding deze werkzaamheden moesten geschieden, had ook de werkzaamheden, vooraf met deze werknemers moeten doorspreken, met aandacht voor de eventuele gevaren van deze klus. Deze leidinggevende had ook voor aanvang van de klus, moeten checken of de Pbm's correct gedragen werden.

Mijn Advies:

- Laat een goede RI&E maken.
- Voer een werkvergunningen stelsel in binnen uw bedrijf, een werkvergunning dient voor alle partijen als een soort checklist en daardoor kan er eigenlijk niets over het hoofd worden gezien. (Deze wordt afgegeven bij bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden en niet voor de standaard productie.)
- Voer zogenaamde STOP & GO kaarten in. (STOP & GO is een Laatste Minuut Risico Analyse en wordt standaard door iedere werknemer gebruikt voor aanvang van de werkzaamheden).
- Geef management en werknemers een gedegen opleiding, te beginnen met VCA, aangevuld met vakgerichte opleidingen en trainingen specifiek op de door hen te gebruiken Pbm's.
- Laat u goed voorlichten over de te gebruiken Pbm's.
- Laat de Pbm's regelmatig keuren.
- Houd regelmatig Toolboxmeetings (bijscholingen / herhalingen Veiligheidstrainingen) voor het management en uw werknemers.
- Laat alleen VCA gecertificeerde onderhoudsbedrijven toe, voor werkzaamheden binnen uw bedrijf en laat leidinggevendens hier goed toezicht op houden, volgens de werkvergunning. U bent tenslotte aansprakelijk, voor de werkzaamheden die binnen uw bedrijf en in opdracht van u, worden uitgevoerd.
- Neem contact op met Jos Winkel Brandpreventie & Arbo advies om de implementatie van deze systematiek te begeleiden, uw mensen te scholen en Toolboxmeetings op maat te verzorgen.

Oplossingen 2

- Reken eens uit wat Arbeidsongevallen binnen uw bedrijf u gekost hebben tot nu toe.
- Voorkom Arbeidsongevallen zo veel als mogelijk.
- Zorg dat uw productie wordt gewaarborgd.
- Denk eens na over het implementeren van "Veiligheid in balans". Meer informatie over veiligheid in balans kunt u vinden op pagina 12 van dit document of op www.joswinkel.com.
- Laat ons een GRATIS Quick scan uitvoeren.

Gratis Quick Scan Brand- en Arbeidsveiligheid!

Wij starten met een geheel vrijblijvende quick scan, bestaande uit een korte rondgang in en om uw bedrijf, een kort gesprek met uw productie manager en een persoonlijk gesprek met U. Aan de hand daarvan, worden de prioriteiten op het gebied van brandveiligheid en arbeidsomstandigheden, in uw bedrijf, snel, duidelijk en overzichtelijk aan u gerapporteerd. Wij willen, net als u, echte verbetering van de brandveiligheid en arbeidsomstandigheden, om daarmee uw productie en overige bedrijfsactiviteiten te optimaliseren en te waarborgen. Desgewenst komen wij met concrete adviezen en maatregelen.

Jos Winkel Brandpreventie & Arboadvies levert maatwerk. We doen het samen met u en u houdt de regie in handen.

Veiligheid in balans

Veiligheid in balans is een methode, waarbij door verandering van de arbeidsomgeving en omstandigheden, in de breedste zin van het woord, het gedrag van uw medewerkers zeer sterk wordt beïnvloed, waardoor er een andere bedrijfscultuur ontstaat. Hierdoor zullen op termijn beduidend minder bedrijfsongevallen plaats vinden. Deze methode is ook wel bekend als "Partners in veiligheid". Voorbeelden van bedrijven die met dit systeem werken en die claimen dat de arbeidsongevallen met 85 % of zelfs meer zijn terug gelopen, zijn er voldoende.

Een van deze bedrijven werd gebeld door de arbeidsinspectie, met de vraag of men in de afgelopen periode niet vergeten was de arbeidsongevallen aan hen door te geven.

Voor het invoeren van Veiligheid in balans is een **subsidieregeling** van toepassing.

Laat u gratis voorlichten over deze methode.

www.joswinkel.com

of bel: 06-54683378

Verantwoording cq. bronvermelding

De in dit E-book vermelde cijfers en gegevens, komen gedeeltelijk uit de Monitor Arbeidsongevallen van TNO, uit de monitor Arbeidsongevallen in de bouw van Arbouw en zijn gecombineerd met gegevens van de Arbeidsinspectie.

Heel veel gegevens en cijfers, komen ook uit de jarenlange praktijkervaring van de auteur en zijn opgedaan, in +/- 20 jarige ervaring in de Brandweerwereld en vele jaren werkzaam te zijn geweest in de Veiligheidsbranche.

Vanuit mijn achtergrond als brandweerman, heb ik mij verder ontwikkeld tot Instructeur van veiligheidstrainingen en brandweeropleidingen. Meer dan 10 jaar heb ik ervaring opgedaan in deze branche en naast het geven van trainingen, heb ik mij ook zeer sterk gespecialiseerd, in het geven van Arbo-, Veiligheid- en Brandveiligheidsadvies. Deze diensten zijn door mij geleverd bij diverse soorten bedrijven en instellingen, waar ik als zogenaamd "huisinstructeur", door mijn vorige werkgever, naar toe werd gezonden. Onder andere heb ik veel ervaring in het geven van Brandveiligheidsadvies, Arboadvies, Toolboxmeetings en Veiligheidstrainingen bij energiebedrijven, chemische bedrijven, Bouwbedrijven, voedingsmiddelen industrie, diverse soorten productie bedrijven, diverse kantoren, justitiële inrichtingen en diverse soorten zorginstellingen. Dit heb ik met veel plezier gedaan omdat ik in deze functie, veel van mijn kennis en kunde heb kunnen toepassen en heb kunnen overdragen.

Ik wordt gedreven vanuit het aangaan van contacten met mensen en een sociaal-maatschappelijke betrokkenheid. Ik wil graag mijn passies met elkaar gaan verbinden als aanbieder van "Totaal Risicomanagement" op de gebieden van Brandpreventie, Veiligheidsmanagement, Arboadvies en Veiligheidstrainingen. Enerzijds het menselijk contact, anderzijds de sociaal maatschappelijke betrokkenheid door het creëren van een veilige cq. brandveilige omgeving. Ik ben een echte doener en wil graag theorie en praktijk dicht bij elkaar brengen met het aanbieden van bovengenoemde specialismen. Ik heb in mijn loopbaan reeds vele soorten bedrijven en instellingen bezocht en heb daarbij vele voorbeelden van zeer goed tot en met zeer slecht, lees onveilig, gezien. Met hen samen heb ik deze situaties kunnen ombuigen tot een veilige omgevingen voor werknemers, bezoekers, patiënten, cliënten en gedetineerden. Ik hoop met een van deze specialismen of alle tezamen dergelijke situaties met u en uw werknemers te kunnen voorkomen, te verbeteren of te verhelpen.

Specialismen:

Door ruime ervaring en diverse opleidingen, is mijn kennis op het gebied van Arbo, Veiligheid en Brandveiligheid zeer breed te noemen. Door de diverse werkervaringen die ik heb opgedaan ben ik zeer breed bekend met alle facetten van veiligheid en ook van techniek, zowel werktuigbouwkundig als bouwkundig. Tevens ben ik zeer ervaren in het lezen van tekeningen op beide gebieden. In een van mijn functies (Hoofdinkoop) bij een grote machinebouwer heb ik ook zijdelings veel te maken gehad met machineveiligheid.

Namens Jos Winkel Brandpreventie & Arbo advies

Jos Winkel – Consultant

Meer informatie kunt u vinden op: www.joswinkel.com of bel 06-54683378